

“ክኸይድ ናብቲ ፋባ፣ዘነበሽ ከዛርባ!!”

ቀዳማይ ክፋል

ሰላም ከመይ ትኩሱ ኣለኩም። ኣብ ኩሉ ኩርንዓት ዓለም ዘለኩም ኣንበብቲ፡ ሰላም ልዕሊ ኩሉን ቅድሚ ኩሉን ምዃኑ መሸም ኣይትሰሕትዎን ኢኹም ዝብል ጽኑዕ እምንቶ ኣለኒ። ኣነ ድማ ብዛዕባ ሰላምን ፍትሕን ዘለኒ ኣፍልጦ ከምርምርን ከጽንዕን ዳግማይ ኣሃዱ ቢላ ጀሚረ ኣለኩ ኢየ። ቅድሚ ሎሚ ብዙሓት ኣቦታት፣ ሙሁራትን ተጋደልትን ብመኸራን መስገደልን ዝሓለፉ ሰባት፡ ብዛዕባ ሕመረትን ዕላመትን ሰላምን ፍትሕን ኣውጊዖሙኒ ኢዮም። ብፍላይ ኣብዚ ቀረባ ዓመታት ሓደ መቐርባይ፡ ብዛዕባ ሰላምን ፍትሕን ዘለዎም ርኽብን ፍልልይን ክገልጹሉ ቢሉ ንግሆ ምድሪ ደዊሉ ኣዋጣሪ ሕቶ ብዝሓተተኒ፤ ኣብ መሰረታዊ ዓንጌል ሰላምን ፍትሕን ዘለኒ ርድኢትን ኣፍልጦን ከይመርመርኩ ነቐ ኣይብልን ኢየ ዝብል ብርቱዕ ስምዒትን እምነትን ኣብ ውሽጠይ ንእለቱ ወሪርኒ ኢዩ።

ብመሰረት እቲ ሓያል ናዕታን ህርመትን ድማ ኣብ ግዜ ዝረኽቡሉ እዋን ንብዙሓት ሰባት፡ ብዛዕባ ሰላምን ፍትሕን ክሓትት ተቐሰብኩ። ንበይነይ ኮይነ ድማ ብዛዕባ ሰላም ወ ፍትሒ ክሓሰብ፣ ከሰላሰል ጀመርኩ። ብፍላይ ዓሚ ድማ ምስ ክልተ ፕሮፌሰራት ታሪክ፡ ኣብ ጉዳይ ሰላም ኤርትራን ኢትዮጵያን ኣድሂብና ኢሂን ምሂን ተበሃሂልና ነበርና። እቲ ብሓደ ጉጅለ፡ ንመስርሕ ጉዕዞ ሰላም ተጀሚሩ ዚነበረ ምንቅስቃስ ድማ ወሲኽና፡ ከም መበገሲ ዕላልናን ምይይጥና ገበርናዮ። ግን ኣብ ወግዕና ፈጺምና ኣይተረዳዳእና!! እቲ ምንታይ ናተይ ሓሳብን ርእይቶን ነቶም ክልተ ዓበይቲ ምሁራት ታሪኽ ዝወሓጥ ከቶ ኣይነበረን።

ኣነ ናብ ባህልናን ታሪኽናን ተመሊሲ ብምፍታሽ ኢዩ ዝፍታሕ በልኩ። ንብዙሓት ኣቦታትን መራሕቲ ሃይማኖትን ኩነ እቲ ካብ ኣመሪካ ንግሆ ምድሪ ደዊሉ ብዛዕባ ሰላምን ፍትሕን ሓሲቦ ርእይቶን ሓሳብይን ክህቦ ዝሓተተኒ መቐርባይ ኣብ ግምት ኣእትዮ ክምልሽ ፈተንኩ፤ ግን ብዓውደ-ሓሳብ ራዕ ኣቢሉ ኣራጸመኒ ግዳ ደኣ!! ኩልና ከም ንፈልጦ፡ ኣብ ባህልናን ያታናን፣ ቆልዑ ዝወተቲ ተታባኢሶም ‘ሓመዶም ይዕረቆም!!’ ኢዩ ዝበሃል። ተተጋግዮ እንህልኩም ብርዕን ወረቐትን ክብል እፈቱ። ትእርሙኒ ድማ!!

እንተደኣ ባእሲ ወይ ግጭት ቆልዑት ናብ ዓበይቲ ሰጊሩ ግን ሓመዶም ከቶ ኣይዓርቆምን ኢዩ። እቲ ምንታይ ኣብ ሓመድ ስለዘይወዕሉ ኢዩ። ከመይ ኣቢሉ ከ ሓመድ ክዓርቆም እሞ!! እሞ ደኣ፡ ጣልቃ ወለዲ ኣብ ባእሲ ቆልዑ ብዙሕ ግዜ ፍረ ዮብሉን ኢዩ። እዚ ግን ኣብ ኣነ ዝፈልጦን ዝሓለፍክዎን ባህልን ልምድን ኢዩ። ናይ ካልእ ብዙሕ ኣፍልጦ ፍጹም ዮብሉን ኢዩ። እምበኣር ባእሲ ውድባት ወይ ድማ መንግስታት ወይ ከኣ መራሕቲ ከም ባእሲ ቆልዑ ሕብረተሰብና ሓመዶም ዝዓርቆም ካብ ዘይኮነ፡ ሓመዶም ይዕረቆም ብዝብል ምጽባይ፡ ከንቱ ‘ትጽቢት-ባህጉ’ ምዃኑ ይዛረብ ነበርኩ። በየነ ሃይለ ኣይሰመዓኒ!!

ብተወሳኺ እውን፡ ርኽብ ሕዝቢ ንሕዝቢ ጽብቕ እኳ ተኩነ ከም ታሪኽን ስነ-ልቦናን እዚ ሕዝብታት ግን እቲ ዝነበረ ባእሲ ወይ ቐርሕንቲ ብባእሲ ሓመዶም ይዕረቆም ዝውዳእን ዝዳነይን ዕጹብ ኣይነበረን። እዚ ካብ ኩነ እቲ ባእሲ ሕዝቢ ንሕዝቢ ነይሩ ተዝኸውን ነይሩ ከም ባህልን ልምድን እቲ ዝግበር ዚነበረ መስርሕ ልምድን ባህልን ምስ ተገብረ ነይሩ ኢዩ፤ ሓመዶም ድማ ምስ ዓረቆም ምስ ነበረ።

‘ግን እቲ ባእሲን ግጭትን ኣብቶም ወለዲ ብምንባሩ፡ ብሓመድ ፍጹም ኣይዕረቐን ኢዩ፤ ከቶ እውን ኣይዓርፍን ኢዩ።’ ዝብል ሞገት ሒዞ ተሪረ ብምዝራባይ፡ ብርክት ዝበሉ ሰባት እናሻዕ ኣይተቀበሉንን። እቶም ምሁራት ድማ ዝገደደን ዝበኣሰን ኮኑላይ፤ ብኣንጻሩ ሚሒር ኮርዮ-ሙላይ ኢዮም። ገሊኦም እውን እምበርክ ናይ ደሓን ድዩ ዝበሉኒ ሰባት ኣለዉ ኢዮም። ግን ኣነ ደሓን ኢዩ ዝብል!! እንድዒ ድማ ናትኩም ከኣ።

ምቕናይ ድዩ ዝበለ ከያኒ ኪርስ ኣለማዮ!! ስለ ዝቀነና ድማ እንሆኻ እቲ ዝኸውን ዘሎ ብዓይንና ንርእዮ ኣለና ኢና። ብእዝንና ንሰምዖ ኣለና ኢና።

እዚ ኣብ መንጎ ኤርትራን ኢትዮጵያን ተጀሚሩ ዘሎ መስርሕ ዕርቀ-ሰላም፡ ልዕሊ እቶም ሓጎስን ባህታን ፈጠርሎም ዘለዉ ኩሎም ኮይነ ከዛረብ ዘይክእል እኻ ተኩንኩ ግን ክሳዕ ሕጂ ብካካል ካብ ዝረከብክዎም ልዕሊ 100 ዝኩኑ ሰባትን ቐድሚ ሎሚ ንመላእታ 10 ዓመት ኣብ ዶባት ከይደ ዝዕዘቦ ዝነበርኩን ዝሓቶም ዝነበርኩ እምብዛ ብዙሓት ሰባትን፡ ኣብ ግምት ኣእትዮ ግን ንሰላም ካብ ማዕመቕ ልብታቶም ይረድደዋ ምንባሮም ትዕዝብተይ ኢዩ።

እዚ ንኣብዝተሰበ ዝውኸል እምነትን ባህግን ምዃኑ ናተይ ግብራዊ ትዕዛብቲ ኢዩ። እቶም ወድባትን መንግስታትን ግን ዓይንን ሓመድን ኮይኖም ቀርኖም ከወጣውጡን ክፈካከሩን ግዜኦም ንብላሽ ኣሕሊፎም ኢዮም። ፀሓይ ድማ ኣብ ኩራኦምን ቂሞምን እናረኣናዮ፡ንክይትምለስ ደጋጊማ ዓሪባቶም ኢዮ።

ኣብዚ ናይ ሎሚ ቅንዳና ዓለም ዓለም ድማ ሓለፋ ኩሉ ኢዩ ኮይኑኒ ዘሎ። እቲ ምንታይ ኣብ ታሪኽ ወድ ሰብ ዝሕፍርን ዘነውርን ስራሕ ባቶም 'ንሰላምን ፍትሕን ኢና ተቃሊስና' ዝብሉ ኣካላት፡ተሰራሕ ምንባሩ መሊሱ ብኣሰር ትንፋስን መሪር ንብዓት-ናፍቆት ምፍልላይን ኣረጋጊጹ-ለይ ኣሎ። እቶም መንግስታት ብስምን ተግባርን ደቡብን ሰሜንን ኮርያ ዝብል ሳጓ ወይ ቅጽል ሸም ተመሲሎም ብምንባርም እቲ ሓደው ደስ ክብሎ ከሎ፤እቲ ሓደው ድማ ምስ ሰሜን ኮርያ ብምምስሳሉ እምብዛ ሕጉስ ከም ዘይነበረ ብቐሊሉ ትዕዘቦ ጉዳይ ኢዩ።

ነዚ ኩነታት ዝተዓዘበ ሓደ ዘመድ የማነ ባርያ ዝኮነ መምህር፡ “ምስ ሰብ ተባሊሰካ፤ምስ ኣድጊ ሸምግልና!!” ኢሉ ዘዕለለኒ ኣብ ልባይ መርፍኦ ኮይና ወጊኣትኒ ኢዮ። ብሓቂ ድማ ምፍልላይ እዚ ሕዝብታት ምሒር መሪር ቃንዛ ኢዩ። ስቕያት ሕልና እውን ኢዩ። ንሓሸኸት ስድራቤታት ከም ሕሱም ጸላኢ ኣጎሳቂሉ ኢዩ። ኤህህህህ ደኣ ነዚኣ ዝኮዓታስ!!! ጉድጓዱ ይግበራዶ ክብል።። ግን ንሕና ኣይ-ከምኦምን ኢና፤እም ምሕረቱ ይሃቦም ክብል እፈቱ። ናብ ልባም ድማ መሊኡ ይምለሰም!!

ኣብዛ ሓደት መዓልቲ ዳርጋ ገይራ ዘላ ሃዋሁ ንፋስ ሰላም፡ርኽብ እዚ ሕዝብታት ተኣምር ዝኮነ ታሪኽ ኢኻ ትሰምዕ። ሓምሳን ሓሙሽተን (55) ዓመት ተፈላልዮም ዝነበሩ ስድራቤታት ክራኸቡ ትዕዘብ እም ትበክይ ወይ ትሓዝን። ሓደ ገዲም ተጋዳላይ ሕዝባዊ ግንባር ዝኮነ ኣካለ-ስንኩል ሸሙ ንግዚኡ ይጸነኣልና፤ እዚ ታሪኽ ካብ ዘጋጠሞም ሓደ ኢዩ። ሓደ መምህር ዩኒቨርሲቲ ዝኮነ ሰብ ኢዩ። 'እዚ ትርእዮ ዘለካ ሰብ፡ኣብ ገድልን ምስቲ ዚነበረ ግጭትን ተኣሳሲሩ፡ን55 ዓመት ረኪብዎም ዘይፈልጥ ቤተሰቡ ኢዩ ረኺቡ...' ብዝበለኒ ደንዚዘ ኢዩ። ኣብቲ ኮፍ ኢልናሉ ዚነበርና ሆቴል ድማ ነቢዑ ኢዩ። ናይዚ ሰብ እዚ ታሪኽ ረኺብ ታሪኹ ክጽሕፎ ልባይ የላዕለኒ ኣሎ ኢዩ። እም ፈጣሪ ይሓግዘኒ። ነቲ ሕያዋይን ተዋዛዥን ኣካለ-ስንኩል፡ብሕልንኡን መንፈሱን ጽኑዕን መትከላውን ሰብ ደጊመ ክረክቦ ተስፋ እገብር ኣለኩ ኢዩ።

ኮ/ል ኪዳነ ዝተብሃሉ ጅግና ኮማንዶ ነበረ ድማ ካብ ዓዲ-በጊዎ ዝመጸ ወ/ሮ ኣበባ ዝተብሃላ ዓባይ ሓፍቶም ረኺቦም ክሕጎሉ ብምርኣይ። 'እንቋዕ ሓጎስኩም ኮለኔል!' ድሕሪ ብምባል ንኸንደይ ዓመት ተፈላልዮም ከም ዝተራኸቡ ብዝሓተትኩ ድማ 'ድሕሪ 35 ዓመት ኢና ተራኺብና!!' በሉኒ። ክልተ ገዳይም ተጋደልቲ ሕወሓት ዝኮኑ ካብ ጸርና ከባቢ ዝመጹ ድማ ኣብ መነሃርያ፡ኣብ ኣብ ሓደ እንዳ ሻሂ ተራኺብና ነውግዕ ነበርና። ወግዕና ኣብ ታሪኽ ሕወሓትን ሻዕብያን ብምሕዋሱ ስለስተ ሰዓት ዝኸውን ደስ ኢሉና፡ ቤተሰብ ዳርጋ ኮይና ኢና ኣብታ ምዓልቲ እቲኣ።

እዞም ገዳይም ተጋደልቲ ሕወሓት፡ኣብ ግዜ ጥልያን ንመንግስቲ ጥልያን ተቋዊሞም ካብ ዝመጹን ኣብ ግዜ ኢንግሊዝ መግዛእቲ ኢንግሊዝ መሪርዎም ካብ ኤርትራ ናብ ትግራይ ዝመጹ ትውደም፡ ካብ ከበሳታት ኤርትራ ዝኮኑ በሳላትን ህዳኣትን ኣበታት ኢዮም። ግን ኣብ ትግራይ ብምውላዶም ምስ ሕወሓት/ወያነ ኢዮም ተጋዲሎም። ክልቲኦም ድማ ኣብ ሳሕል ምስ ተጋደልቲ ሕግሓኤ ተላፊኖም ተጋዲሎም ኢዮም። ኣብቲ ግዜ ዝነበረ ሓላፊኦም፡ኣብ መንጎ ትግራይን ኤርትራን ፍልልይ ከይህሉ፡ተጋደልቲ ክልቲኡ ወገን ብዘይጠቐም ከይፈላለዩ ይመክሮምን ኣብነታዊ ጅግንነት ዝኮኖም ዚነበረን ዘኪሮም ኣብ ሰልጣ ተዘኸሮ ጥሒሎም ኢዮም። ንብዓት ድማ ቁጽርጽር እናበሎም፡ካብ ዓይኖም ኮረር ይብል ነበረ። እዚ ኣብ መንጎ ወግዕታትና ዝተዓዘብኸዎ ኢዩ።

እቲ፡“ንሕና ተጋደልቲ ሕግሓኤን ንስኩም ተጋደልቲ ሕወሓትን ኣሕዋት ኢና። ፍጹም ድማ ብዝጠቐም ዘይጠቐም ክንበኣስን ቂምን ቅርሕንት ክንሕዝ የብልናን ኢና። ኣብ ሓንቲ ጉድጓድ እናተቀበርና። ኣታ... ሓማሴናይ፤ ኣታ ዓጋመ... እገለ ብዝብል ጦርቋሽ ምብሽሻቕ ፈጸምና ክንበኣስን ክንፈላላይ የብልናን።” ቢሉ ዝዛረብን ዝመክርን ዚነበረ ጅግና ወድ ሪራይ ምኳኑ ነጊሮሙ ኣለዉ ኢዮም። ከታ ብዙሕ ተመኸሮታት ኣውጊዶሙ ኢዮም። ንሶም እውን ድሕሪ 40 ዓመት፡ በዚ ተፈጠሩ ዘሎ ሃዋሁ ሕጉሳት ምኳኖም ብምሕባር፡ንዶ/ር ኣቢይ ብልቢ የመስግንዎ ነበሩ።

እዚ ጽሑፍ ክጽሕፎ ካብ ዝቐሰበኒ ነገረ ተሃልዮ ብዙሕ ነገር ኢዩ። ሓደው ንሓንቲ በላሕ መሓዳይ ስምዒተይን ተጓንፎይን ኣብ ዕላልና ብዘዕለልክዎ፤ንሳ እውን ብሰንኪ ካብትን ካብትን ብምውላዳ ኣብ ማእከል ቤተሰብም ዝፈጠሮ ኣሉታዊ ጽልዋ ዝርድኡ ሰብ ኢዮ። ኣብዚ ግዜ ድማ ድሕሪ 20 ዓመት ስድራ-ቤታዊ ምትሕውዋስ ብምፍጣሩ፡ነቲ ህርመት ስምዒት ልብታት ወድ-ሰብ ግዲ ተሰቂጥዎ፡ “በጃኻ እዚ ጸሓፎ ኢኻ እባ!!” በለት። ብተወሳኺ እቶም ተጋደልቲ ሕወሓት/ወያነ ነበር። ነቲ ሓላፊኦም ዚነበረ ወዲ ሪራይ፡ ኣነ ጽሑፊ ርእይቶ ወይ ኣለኩ እንተ ኢሉኒ፤ከራኸቦም ምዃነይ ሓደራ ኢሎሙ ነብምፍላላይና ኢዩ።

እቲ ሳልሳይ ምኽንያት ድማ ኣነ እውን ከምቲ ኣብ ኣርእስቲ ዛዕባይ ገይረዮ ዘለኩ፤ነታ ደርፊን ታሪኽን ዝምልከት ታሪኽ ብሰንኺ እዚ ሃዋሁ ሰላም ሰባት ብምርኻብይ ኢዩ፤ እሞ ድማ ለባማትን ፍትዋታን ሰባት ብምርካብይ ድማ ዕዙዝን ድርብ ሓላፍነት ብምስካመይ ኢዩ።እዚ ጸር ማእገርን ጸር ሕልናን ኢዩ ክሕንጥጥ ህርግድ ዝብል ዘለኩ።

እው፡ታሪኽ ብመልኽዑን ብግቡእን ብዘይምስናዱን ምድብታሩን፡ንብዙሕ ኣሉታዊ ሳዕቤናት ኣሳጢሑና ኢዩ፤ኣብዚ ግዜ እውን ኣሳጢሑና ኣሎ ኢዩ።ገናውን ንቐድሚት እውን ዘይተኣደኑ ጸገማት ይኩን ሳዕቤናት ክህልወና ኢዩ።ከምቲ ኣብ ሓደ እዋን ክቡር ኣቶ ዘምህረት፡'ታሪኽ ቀጻሊ ምርምርን ዘይሕለል መጽናዕትን ዘድልዮ ዓውዲ ኢዩ።' ኣብ ሓደ ቦታ እናዋግዎ ከሎ ዝበሎ ብሓቂ ድማ መመሊስካ ምስ-ትርእዮን ትድህሰሶን፡ ከም ስነ-ኳዓቲ፡መመሊስካ ክትኩዕ ትቐሰብ ኢኻ።መመሊስካ እውን ክትሓትትን ክትምርምርን ግድን ምዃኑ ዕዮ-ሕልና ምዃኑ ይስወጠካ ኢዩ።

ኣብዚ ሎሚ ቅነ፡ብዕለት 17 መስከረም 2011 ዓ/ም በዓለ-መስቐል ብምንባሩ፡ ምስዚ ዘሎ ሃዋሁ ዋግዋጎ-ጭላንጭል ሰላም ሕዝቢ ካብን ናብን ከም ባህታ ልቡ እናገሸ ቤተሰቡን መቐርቡን ይራኽብ ኣሎ ኢዩ።ኣነ ድማ ነዘም ኣብዚ ስእሊ ዘለዉ ኣቦ ወዝቢ ይረኽቦም።እዚ ስእሊ ናይ ሎሚ ኣይኮነን ኢዩ።ኣብዚ ሎሚ ዘለዉ ስእሊ፡ ኣብ ዝቐጽል ክልጥፎ ክፍትን ኢዩ።

ኣጋጣሚ ኮይኑ ግዲ ተራክቡ ኢሉና፡ኣብ ከባቢ መነሃርያ ኣብ ኣፍ-ደገ እንዳ ሰኣላይ ይረኽቦም። “ወድ ኣስመራ ዚነበርኩም ትመስሉ ኣቦ!” በልክዎም።ንሶም እውን ብስል ዝበሉ ኣቦ ብምኳናም እውንታዊ መልሲ ሃቡኒ።ወግዒ ጀመርና ንእለቱ። “ወድ ክንደይ ዓመት ትኹኑ በልኻዎም።”።

ንሶም ድማ “ገምት እስከ!!” በሉኒ።ኣነ ድማ፡ “ኣብ ልበይ ዘላ-ሲ ወድ 88 ዓመት ትመስሉ!!” በልክዎም።ንሶም ምሒር ተገሪሞ ብምጥማት “ቐድሚ ሒጂ ጠይቐካ ን ትፈልጥ ዲኻ።” በሉኒ።ኣነ ከኣ፡ “ንፈለማ እዋን ኢና ተራኺብና ነውግዕ ዘለና መስለኒ።ግን ገጽኩም ፍሉጥ ኢኩም ትመስሉ ዘለኩም!!” ክብል ምላሽይ ሃብክዎም።

በዝን ወድን ብዙሕ ኣውጋዕና።ምስ ኣባላት ስድራ-ቤቶም ኣፋለጡኒ።ኣዚዮም ደስ ዝብሉ ስድራ-ቤት ኣጋጢሞሙኒ በልኩ ብልበይ።ብፍላይ ደቂ ጓሎም ክልቴኣን ኣዋልድ ኢዩን፤ ኣብ ዕድመ ኮተቱ ተሃለዎ እኳ ኣድማስ ኣተሓሳሰብኣን ከመቐጽበት ምሒር ኣግሪመ-ለይ ኢዩ።ኣነ ድማ “ሓቀይ መጽሓፍቲ ተንብባ ኢኻን!!” በልክወን።ንሶን ድማ “ብዙሕ እኳ ኣይኮናን ግን ምንባብ ንፈቱ ኢና!!” በላኒ። ኣብዚ ኣዚዮ ንኡስ ዕድሜን ክንድ’ዚ ዝኣክል ብሰለትን ምቐሉለነት ምህላውክን፡ ጸጋ ኣምላክ ምኳኑ ነገርክወን።ክሕብሓኣን ባህሊ ምንባብ ድማ ክቐጽላሉን ምክረይ ብወስታ ለገስኩለን።ብሓቂ ድማ ጽቡቕ ምዕልቲ ኮነለይ።

እዘም ኣቦ፡ኣቦይ ገብረማርያም ግርማይ ኢዮም ዝበሃሉ።ወድ 88 ዓመት ኢዮም።44 ዓመት ኣብ ከተማ ኣስመራ፤44 ድማ ኣብ ዓዲ-ኸላ ኣሕሊፎም ኢዮም።ብዛዕባ ሕይወት ኣስመራ፡ኣብ ግዜ ኢንግሊዝ፡ብዛዕባ ብዙሓት ስነ-ጥበብኻታትን ካልእ ታሪካዊ ዛዕባታት ኣልዒልና ኣውግዕ ኣበልና።ኣነ ድማ ከም ኣመላይ ብሕቶ ጦቕ ኣበልክዎም።ንሶም ድማ ኣይበነፉን ጽቡቕ ገይሮም ዝፈልጥዎ ዘበለ ምላሽ ብቅንዕና ሃቡኒ።

ኣብነት ብዛዕባ ኢልያስ መስመር፡ብዛዕባ ዓርኮም ቪቶርዮ ቡሲ፡ብዛዕባ ተበርህ፡ብዛዕባ ጸሃይቱ በራኺ፡ብዛዕባ ኣምላሰት ኣባይን ካልኣትን ሓበሬታ ኣብ ወግዕና ከም ወድ ሓድሽ-ዓዲ፡ኣሥመራ መጠን ኣስነቁኒ።ብዛዕባ ኣተወብርሃን ሰጊድ እውን ኣልዒልና ኣውጊዕና ኢና።እቲ ወግዕታት ብመሰረት ዝውሕዝ ዚነበረ ሕቶታት ናተይ ኢዩ ነይሩ ዳርጋ ዝበዝሕ ክበሃል ይኽእል ኢዩ።

ንጽባሒቱ ግን ንሶም ኣንጊሆም ናብ ዓዲ-ኸላ ብዝኸዱ፡ካብ ደቂ ጓሎምን ጓሎምን ብዛዕባ ደርፊ “ዘነበሽ ከመዓልኺ!!” በጋጣሚ ወግዒ ጀመርና።እታ ደርፊ ንኣሞኣን ከም-ዝተደረፈት ድማ ነገራኒ።ኣነ ድማ ትም ኢሊ ክስምዕዎን ተቐሰብኩ።ግን ድማ ኣቦይ ገብረማርያም ግርማይ ዘየለዉሉ ኮነ።ዘነበሽ ግርማይ ዝበሃላ ሓፍቶም ኢዩን።ኣጋጣሚ ብዓይኒ ርኢዮን እፈልጥ ኢዩ።ግን እቲ ታሪኽ ፈጸመ ኣይፈልጥን ነበርኩ።ሓፍተን እውን ኣብ ከባቢ ዝውትና ብምንባረን ይኩን ዝናን ስምን ዝወነና ወይዘራዝር ግዲ ብምንባረን ብወግዒ ዓባይቲ ኣቦታት ኣጸቢቐ ይፈልጠን ኢዩ።ብዙሓት ናይ ቀደም ዓባይቲ-ሰባት ስመን ኣልዒሎም ምስ ሓፍተን ኣተሓሳሲሮም ይዝኸርወን እውን ኢዮም።

ቅድሚያ ሎሚ፡-ብዛዕባ ደርፊ 'ዘነበሽ' ኢድሂብ ጽሑፊ ነይረ ኢዮ።እታ ደርፊ ንሓንቲ ወ/ሮ ዘነበሽ ዝበሃላ ጽብቕቲ ሰበይቲ፡ጓል ከባቢ ሓድሽ-ዓዲ፡ቢሎም ከም ዝደረፍዎ።ግን ሓበሬታ ኣይነጻቅን ኢዮ።አረ! ፍጹም ሓበሬታ፡እሞ ከኣ ኣብ ዘመን ሓበሬታ ኮይንካ ዕጹብ ኣይነጻቅን ኢዮ።እሞ ደኣ፡ንዘበለጸ ምርምርን ምጽናዕትን ሓጋዚ ነጥቢ ኢዮ።

ሰለዚ፡ሰእለንን ገለ-ሓበሬታኣን ኣብ ቀረባ እዋን ከስደደለይ ሓቲተ ኣለኩ ኢዮ።ሻቡ፡-ብዛዕባ ክብርቲ ወ/ሮ ዘነበሽ ግርማይ ገለ ክብለኩም ኢዮ።እቲ መሕተትን ምርመራን ግን ቀጻሊ ኢዮ ክኸውን።

“ክኸይድ ናብቲ ፋብ፤ዘነበሽ ከዛርባ!!”

እዛ ደርፊ፡-ብሓቂ ታሪካዊት ደርፊ ኢዮ።ንሓንቲ ኣደ ከጣልል ቢላ ትማሊ ቤተን ከይደ ሓቲተየን ነይረ ኢዮ።ንሰን ጓል 80ታት ዓመት ኢየን።ካልኣት 3 ኣዴታት ድማ ንኣተውብርሃን ሰጊድ ብኣካል ዝፈልጥዎም መሰታ ኣቦይ ገብረማርያም ግርማይ ዝኩናን፤ ገለ ኣቦታትን ደጊመ ክሓቶም ተቐሺቢ ኣለኩ ኢዮ።ኣተውብርሃን ቅድሚያ 50 ዓመት፡ኣብ እንዳ ኣቶ ገብረሚካኤል ተስፋይ ወናኒ ባር ኢትዮጵያ (ሎሚ ባር ከስከስ ኮይኑ ዘሎ)፡ክዘናግዑ ከምጹ ከለዉ ዝፈልጥኦም ወ/ሮ ኣሰፋሽ ወልዱ ድማ ጽቡቕ ገይረን ክዝክራ፡ እሞ ክነግራኒ፡ ተላቢየየን ኣለኩ ኢዮ።

እዘን ኣብዚ ሰእሊ ዘለዎ ኣዴታት፡ኣብ ታሪኽ ኣሥመራ ኣብ ግዜ ፈደረሽንን ብዛዕባ ኣተውብርሃን ሰጊድ ብቐረባ ዝፈልጣ ኣዴታት ኢየን።ክብሪ ነዘን በላሕትን ምሒር ናይ ምዝካር ልዑል ተክእሎ ዘለውን ኣዴታትና ይኹን።

ሠላም መሰረት ኩሉ ነገር ኢዮ።እሞ ኩልና ንሓብሕባን ንኹስኩሳን ክብል እረድይ!!

ክቕጽል ኢዮ...

ኣብራሃም ብርሃነ